

อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทยในปี 2562-2564 มีแนวโน้มขยายตัวเพียง 1-2% ต่อปี เนื่องจากการส่งออกอาหารทะเลแปรรูป (สัดส่วน 89% ของปริมาณการผลิต) เผชิญการแข่งขันในตลาดโลกที่รุนแรงขึ้น กอปรกับประเทศคู่ค้าหลักมีแนวโน้มที่จะผลิตเองและนำเข้าสินค้าจากประเทศในภูมิภาคเดียวกัน (Intra-region Trade) มากขึ้น ส่วนตลาดในประเทศ (สัดส่วน 11%) ยังคงได้แรงหนุนจากการบริโภคที่มีแนวโน้มขยายตัวตามชุมชนเมือง การเติบโตของร้านอาหาร โดยเฉพาะประเภทธุรกิจฟาสต์ฟู้ด รวมถึงการเปลี่ยนแปลง Life Style ผู้บริโภคที่หันมาเน้นความสะดวกรวดเร็วในการประกอบอาหาร

▲ ข้อมูลพื้นฐาน

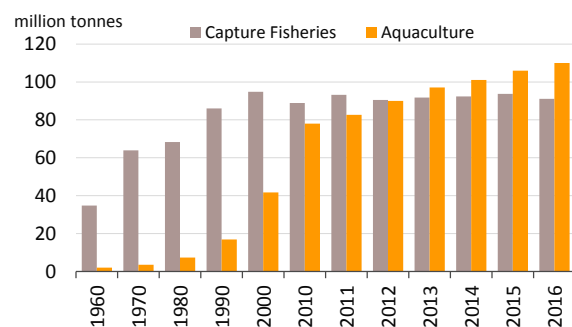
แหล่งผลิตอาหารทะเลของโลกกระจุกตัวในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก เนื่องจากมีที่ตั้งเชิงยุทธศาสตร์ด้านทรัพยากรประมงทะเล จึงมีความพร้อมด้านวัตถุดิบ โดยสัตว์น้ำที่จับได้จากธรรมชาติและการเพาะเลี้ยงในเอเชียมีสัดส่วนสูงถึง 78% ของปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำโลก แบ่งเป็น สัตว์น้ำที่จับได้จากธรรมชาติคิดเป็นสัดส่วน 60% ของปริมาณการจับสัตว์น้ำในโลก ขณะที่สัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงมีสัดส่วนถึง 94% ของการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโลก ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา ผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยงทั่วโลกเริ่มมีปริมาณสูงกว่าการจับสัตว์น้ำจากธรรมชาติ เนื่องจากมีการลงทุนเพาะเลี้ยงเพิ่มขึ้นเพื่อทดแทนปริมาณสัตว์น้ำในธรรมชาติที่ลดลง ซึ่งเป็นผลจากการจับปลาเกินจำนวน (Overfishing) และวิกฤตโลกร้อนที่กระทบห่วงโซ่อาหารในทะเล (ภาพที่ 1 และตารางที่ 1)

นอกเหนือจากความพร้อมด้านวัตถุดิบ เอเชียยังมีความได้เปรียบด้านแรงงาน ทั้งจำนวน ทักษะฝีมือในการตัดแต่ง/แปรรูปสัตว์น้ำ และอัตราค่าจ้างที่อยู่ในระดับต่ำกว่าภูมิภาคอื่นๆ ปัจจัยข้างต้นหนุนให้เอเชียเป็นผู้ส่งออกอาหารทะเลแปรรูปอันดับ 1 ของโลก โดยมีมูลค่าส่งออกเกือบ 40% ของตลาดส่งออกอาหารทะเลแปรรูปทั่วโลกที่มีประมาณ 1.5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2561 (ที่มา: FAO และ Trade Map) ส่วนใหญ่อยู่ในรูปแช่เย็นแช่แข็งกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรส

หากพิจารณาศักยภาพการส่งออกอาหารทะเลแปรรูปเป็นรายประเทศพบว่าจีนเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่สุดของโลก มีส่วนแบ่งตลาด 13.7% ตามด้วย นอร์เวย์ (7.6%) เวียดนาม (5.7%) อินเดีย (4.9%) และไทย (4.0%) (ภาพที่ 2) ส่วนประเทศผู้นำเข้าอาหารทะเลแปรรูปกระจุกตัวในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว เนื่องจากอาหารทะเลเป็นเนื้อสัตว์ที่มีราคาสูงเมื่อเทียบกับเนื้อสัตว์ประเภทอื่น โดยประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐฯ มีสัดส่วนการนำเข้า 16.3% ตามด้วยญี่ปุ่น (10.5%) จีน (6.0%) สเปน (5.7%) และฝรั่งเศส (4.8%)

สำหรับประเทศไทยจัดเป็นผู้ส่งออกอาหารทะเลแปรรูปรายใหญ่อันดับ 5 ของโลก โดยมีปัจจัยเอื้อที่สำคัญ ได้แก่ ท่าเลที่ตั้งติดชายฝั่งทะเลสองด้าน ทำให้ไทยมีเขตน่านน้ำทางทะเลที่ยาว (Long Fertile Coastline) จึงมีทรัพยากรสัตว์น้ำในน่านน้ำของตนเองและเอื้อต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อีกทั้งไทยยังได้รับการยอมรับด้านทักษะแรงงานในการตัดแต่ง/แปรรูปสัตว์น้ำ และมีค่าจ้างแรงงานที่ไม่สูงนัก (ปี 2561 ค่าแรงขั้นต่ำเฉลี่ยอยู่ที่ 9-10 ดอลลาร์สหรัฐฯ หรือประมาณ 315 บาท/วัน) เมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งในทวีปอเมริกาและยุโรปซึ่งมีค่าจ้างแรงงานสูงกว่ามาก เช่น เอกวาดอร์ (13-15 ดอลลาร์สหรัฐฯ) สเปน (28-30 ดอลลาร์) และสหรัฐฯ (55-85 ดอลลาร์) เป็นต้น

Figure 1: World Capture Fisheries VS Aquaculture Production

Source: World Bank – World Development Indicators (WDI)

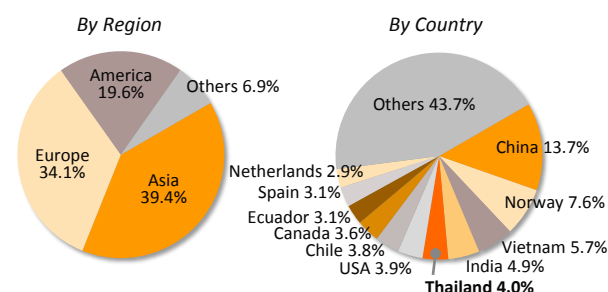
Table 1: World Seafood Production (2016*)

Zone	Capture Fisheries (%)	Aquaculture (%)
East Asia & Pacific	46.0	84.3
Europe & Central Asia	16.0	3.0
Latin America & Caribbean	11.4	2.4
South Asia	8.7	7.4
Sub-Saharan Africa	7.9	0.6
North America	6.3	0.6
Middle East & North Africa	3.7	1.7
World	100.0	100.0

Note : * Latest Data

Source: World Bank – World Development Indicators (WDI)

Figure 2: World Processed Seafood Exporter (2017)

Source: Trade Map

โครงสร้างอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทย แบ่งเป็น 2 กลุ่มหลัก ประกอบด้วย

1) อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง เป็นการแปรรูปสัตว์น้ำขั้นต้น โดยอาศัยความประณีตของแรงงานในการตัดแต่งสัตว์น้ำ ก่อนนำไปผ่านกระบวนการแช่แข็ง เพื่อคงคุณภาพและยืดอายุการเก็บรักษาสัตว์น้ำ และ

2) อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรส เป็นการแปรรูปสัตว์น้ำด้วยวิธีการปรุงสุก/ปรุงรส เป็นผลิตภัณฑ์อาหารพร้อมรับประทานที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ด้านโครงสร้างตลาด พบว่าอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทยมีมูลค่าตลาดรวมมากกว่า 6.6 พันล้านเหรียญสหรัฐ^{1/} (ข้อมูลปี 2561) และพึ่งพิงตลาดส่งออกสูงถึง 89% ของปริมาณการผลิตทั้งหมด^{2/} ผลิตภัณฑ์ส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ปลาหมึกกระป๋อง (สัดส่วน 38.6% ของมูลค่าส่งออกอาหารทะเลแปรรูปรวมของไทย) กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง (13.1%) กุ้งปรุงสุก/ปรุงรส (9.5%) ปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็ง (5.6%) ปลาปรุงสุก/ปรุงรส (5.5%) และเนื้อปลาแช่เย็นแช่แข็ง (4.4%) (ภาพที่ 3) ขณะที่ตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ สหรัฐฯ (สัดส่วน 20.8% ของมูลค่าส่งออกรวม) ญี่ปุ่น (20.4%) EU (6.7%) ออสเตรเลีย (6.2%) และจีน (5.2%) (ภาพที่ 3 และ 4)

ส่วนตลาดในประเทศของอาหารทะเลแปรรูปมีสัดส่วนเพียง 11% ของปริมาณการผลิตทั้งหมด เนื่องจากผู้บริโภคนิยมรับประทานอาหารทะเลสด การบริโภคอาหารทะเลแปรรูปส่วนใหญ่จะมีเพียงปลาซาร์ดีนและปลาแมคเคอเรลกระป๋องซึ่งมีราคาไม่สูงมากนัก ส่วนอาหารทะเลแปรรูปอื่นๆ มักใช้ในธุรกิจฟาสต์ฟู้ด ร้านอาหาร และโรงแรม อย่างไรก็ตาม ความต้องการบริโภคอาหารทะเลแปรรูปในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของชุมชนเมืองและพฤติกรรมผู้บริโภคที่เน้นความสะดวก/รวดเร็ว โดยมีช่องทางจำหน่ายผ่านร้านค้าปลีกสมัยใหม่

อุตสาหกรรมอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง

ปี 2560 มูลค่าส่งออกอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของโลกอยู่ที่ 1.1 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศผู้ส่งออกสำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่ จีน นอร์เวย์ อินเดีย เวียดนาม และสหรัฐฯ (ตารางที่ 2) มีสัดส่วนการส่งออกรวมกันประมาณ 1 ใน 3 ของมูลค่าส่งออกทั่วโลก (ไทยอยู่ในอันดับที่ 16 ของโลก) โดยผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งที่สำคัญ ได้แก่

- ปลาแช่เย็นแช่แข็ง (ปลาสดทั้งตัวและเนื้อปลาแช่) มีมูลค่าส่งออก 6.7 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วน 60.6% ของมูลค่าส่งออกอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของโลก ผู้ส่งออกสำคัญเป็นประเทศในกลุ่มทวีปยุโรป (สัดส่วน 47.3% ของมูลค่าส่งออกปลาแช่เย็นแช่แข็งของโลก) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการค้าระหว่างกันภายในภูมิภาค (Intra-regional trade) ส่งผลให้ยุโรปมีสัดส่วนนำเข้าปลาแช่เย็นแช่แข็งสูงเป็นอันดับ 1 ของโลกประมาณ 43.4% ในเชิงมูลค่าผู้ส่งออกรองลงมา คือ จีน (10.8%) และสหรัฐฯ (5.5%) ด้านไทยเป็นผู้ส่งออกอันดับที่ 29 ของโลก มีส่วนแบ่งในตลาดโลกเพียง 0.7%
- กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง มูลค่าส่งออกของโลกประมาณ 2.3 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ คิดเป็นสัดส่วน 21.1% ของมูลค่าส่งออกอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งในตลาดโลก ประเทศผู้ส่งออกสำคัญในภูมิภาคเอเชีย (สัดส่วน 51.4% ของมูลค่าส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของโลก) ได้แก่ อินเดีย (20.0%) เวียดนาม (10.2%) อินโดนีเซีย (6.2%) ไทย (4.5%) และจีน (4.4%) ขณะที่ประเทศผู้ส่งออกสำคัญนอกภูมิภาคเอเชีย อาทิ เอกวาดอร์ (13.0%) และอาร์เจนตินา (5.1%)

Figure 3: Thai Processed Seafood Export by Type (2018)

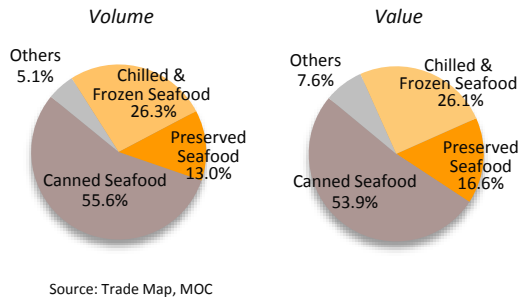

Figure 4: Market Structure of Thai Processed Seafood Industry (2018)

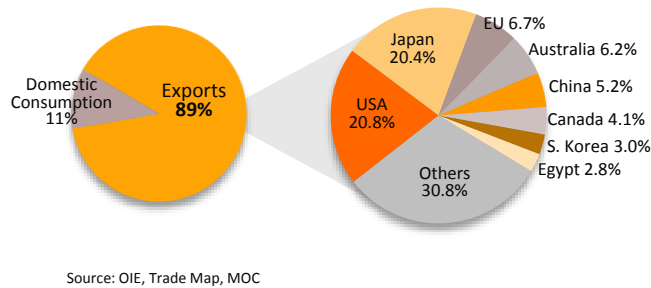

Table 2: Chilled & Frozen Seafood Exporting Countries (% share)

	2002	2007	2012	2017	
				Value*	%Share
1) China	6.5	6.8	11.8	12,250.1	11.0
2) Norway	6.8	8.1	8.7	10,192.8	9.2
3) India	3.4	2.5	3.7	6,593.3	5.9
4) Viet Nam	4.7	5.3	5.4	5,898.1	5.3
5) USA	6.8	6.2	5.6	5,312.7	4.8
6) Chile	3.3	4.4	3.8	5,184.8	4.7
7) Canada	6.5	5.0	4.0	4,632.7	4.2
8) Sweden	0.8	1.9	2.7	3,689.6	3.3
9) Russia	1.0	0.8	2.8	3,455.3	3.1
10) Ecuador	0.9	1.2	1.8	3,293.8	3.0
11) Spain	3.7	4.0	3.1	3,271.9	2.9
12) Indonesia	3.3	2.6	2.9	3,133.4	2.8
13) Netherlands	2.8	3.5	3.0	3,114.6	2.8
14) Denmark	3.4	3.1	2.0	2,397.6	2.2
15) United Kingdom	2.5	2.7	2.0	2,165.2	1.9
16) Thailand	4.0	3.8	3.1	1,998.7	1.8
17) Argentina	1.8	1.7	1.5	1,940.8	1.7
18) Taipei, Chinese	2.5	1.6	1.9	1,581.0	1.4
19) S. Korea	1.8	1.4	1.9	1,368.7	1.2
20) Germany	1.2	1.5	1.3	1,366.2	1.2

Note : * Million USD.
Source: Trade Map, MOC

1/ ที่มา : OIE, MOC และประมาณการโดยวิจัยกรุงศรี

2/ อ้างอิงข้อมูลสถิติอุตสาหกรรม โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

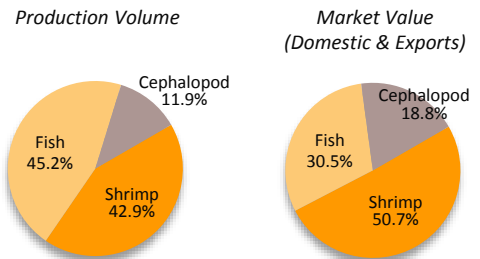
- **ปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็ง** มูลค่าส่งออกของโลกอยู่ที่ 9.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นสัดส่วน 8.1% ของมูลค่าส่งออกอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งในตลาดโลก ประเทศผู้ส่งออกสำคัญ ได้แก่ จีน (สัดส่วน 29.2% ของมูลค่าส่งออกปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งของโลก) สเปน (9.0%) โมร็อกโก (9.0%) และอินเดีย (8.4%) ประเทศไทยมีส่วนแบ่งในตลาดโลกอยู่ที่ 3.9%

สำหรับประเทศไทย ผู้ผลิตอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง (ภาพที่ 5) มักมี การผลิตอาหารทะเลหลากหลายประเภท เนื่องจากกระบวนการแปรรูปไม่ แตกต่างกันในแต่ละประเภทการผลิต โดยผลิตภัณฑ์ที่สำคัญ ได้แก่

- **กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง** : มีมูลค่าตลาด 988 ล้านดอลลาร์สหรัฐ^{3/} (ปี 2561) คิด เป็นสัดส่วน 50.7% ของมูลค่าตลาดอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของไทย (รวม ตลาดในประเทศและส่งออก) และมีสัดส่วน 29.2% ในเชิงปริมาณ **จัดเป็น อุตสาหกรรมที่มีผู้เกี่ยวข้องในห่วงโซ่การผลิตมากกว่าอาหารทะเลแช่ เย็นแช่แข็งประเภทอื่นๆ** เนื่องจากมีธุรกิจต้นน้ำอยู่ในประเทศ คือ โรงเพาะ พัก/อนุบาลลูกกุ้ง และฟาร์มเลี้ยงกุ้ง^{4/} (ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาไม) ทำให้มีผลผลิตเพียงพอสำหรับการบริโภคทั้งสดและแปรรูป นอกจากนี้ยังม ีความได้เปรียบด้านทักษะแรงงานและเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยของบริษัท แปรรูปอาหารทะเลเพื่อส่งออกรายใหญ่ของประเทศ นอกจากนี้ ไทยยังมี ภาพลักษณ์ที่ดีในการเป็นแหล่งผลิตสินค้าคุณภาพดีและมีความปลอดภัยสูง อย่างไรก็ตาม ในช่วงปลายปี 2554-2559 อุตสาหกรรมกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของ ไทยเผชิญการแพร่ระบาดของโรคกุ้งตายด่วน (Shrimp Early Mortality Syndrome: EMS)^{5/} ทำให้ผลผลิตกุ้งลดลงมากจากระดับปกติ ปริมาณส่งออก กุ้งแช่เย็นแช่แข็งของไทยจึงปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยล่าสุดปี 2561 สัดส่วน การส่งออกอยู่ที่ 27.8% ของปริมาณส่งออกอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งทั้งหมด ซึ่งลดลงมากเมื่อเทียบกับ 56.1% ในปี 2554

- **ปลาและปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็ง** มูลค่าปลาแช่เย็นแช่แข็งมีสัดส่วน 28.1% ของมูลค่าตลาดอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของไทย และ 58.8% ในเชิงปริมาณ ขณะที่ปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งมีสัดส่วน 21.6% ของมูลค่าตลาดรวม และ 13.4% ในเชิงปริมาณ **วัตถุดิบที่ใช้ในการแปรรูปส่วนใหญ่ได้จากการนำเข้า สัตว์น้ำผ่านกระบวนการตัดแต่งและแช่เยือกแข็งในไทยเพื่อส่งออก** เนื่องจากวัตถุดิบโดยเฉพาะปลาซึ่งเป็นต้นนิยมของตลาด^{6/} ส่วนใหญ่เป็นปลา น้ำลึกที่ไม่สามารถจับได้ในแถบทะเลไทย โดยประเทศที่ไทยนำเข้าสัตว์น้ำที่สำคัญ ได้แก่ จีน ไต้หวัน อินเดีย และสหรัฐฯ

Figure 5: Thailand's Chilled & Frozen Seafood Industry (2018)

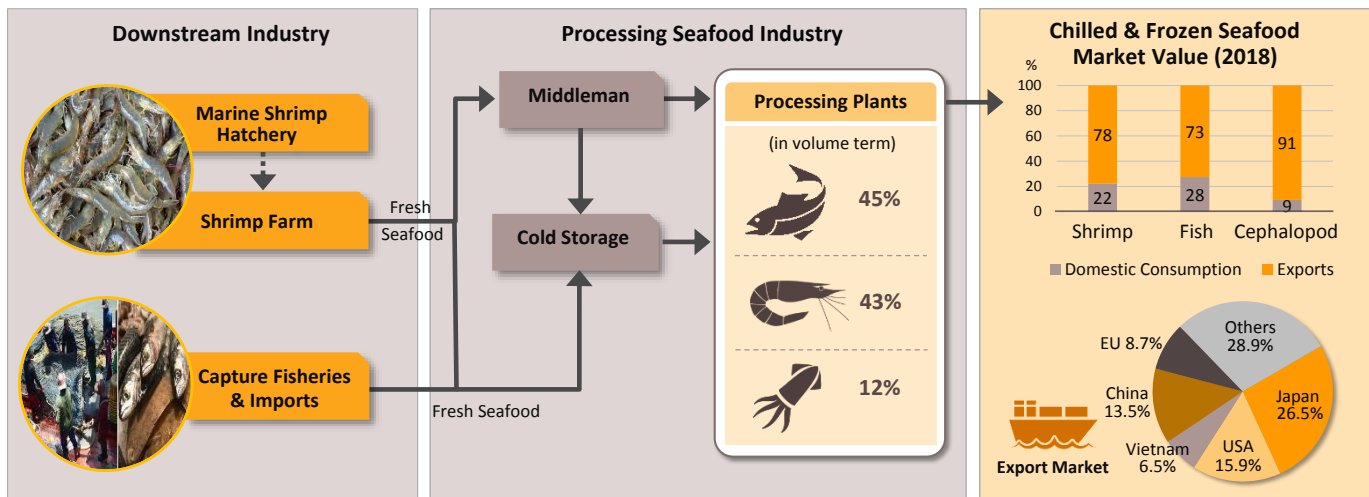
Source: OIE, MOC

Table 3: Major Thai Chilled & Frozen Seafood Exporter (2017)

Chilled & Frozen Seafood	
Asian Seafoods Coldstorage (Suratthani)	May Ao Foods
Charoen Pokphand Foods	Thai Union Frozen Products
Kiang Huat Sea Gull Trading Frozen Food	Thai Union Seafood
Kongphop Frozen Foods	Thep Phithak Seafoods
Marine Gold Products	

Source : DBD, compiled by Krungsri Research

Figure 6: Thailand's Chilled & Frozen Seafood Industry

Source : OAE, MOC, Trade Map, Krungsri Research

3/ ที่มา : OIE, MOC และประมาณการโดยวิจัยกรุงศรี

4/ ปี 2560 ประเทศไทยมีโรงเพาะพักและอนุบาลลูกกุ้ง 251 ฟาร์ม พื้นที่รวม 674 ไร่ และฟาร์มเลี้ยงกุ้งที่ได้มาตรฐาน 8,248 ฟาร์ม พื้นที่รวม 1.4 แสนไร่ (อ้างอิงจากสถิติของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

5/ โรคกุ้งตายด่วน (Shrimp Early Mortality Syndrome: EMS) เป็นโรคระบาดในกุ้งเพาะเลี้ยงจากการติดเชื้อแบคทีเรีย มีผลให้เซลล์สืบและตับอ่อนของกุ้งถูกทำลายอย่างรุนแรง มักเกิดกับลูกกุ้งที่ปล่อยลงบ่อเลี้ยงในช่วง 20-30 วันแรก มีอัตราการตายสูงถึง 90-100% ในระยะเวลาเพียง 2 - 3 วัน หลังพบอาการของโรค

6/ ได้แก่ ปลาทูน่าท็องแกบ (Skipjack Tuna) ปลาทูน่าครีบน้ำเงิน (Yellowfin Tuna) ปลาทูน่าครีบน้ำเงินยาว (Albacore or Long Finned Tunas) ปลาทูน่าตาโต (Bigeye Tuna) และ ปลาทูน่าครีบน้ำเงิน (Bluefin Tuna) ซึ่งเป็นปลาน้ำลึกไม่สามารถจับได้ในแถบทะเลไทย ส่วนใหญ่กระจายตัวตามมหาสมุทรแอตแลนติก มหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก

ภาวะอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาทและราคาน้ำมันซึ่งมีผลต่อต้นทุนการนำเข้าวัตถุดิบ ตลอดจนความสม่ำเสมอของปริมาณสัตว์น้ำธรรมชาติ (ผลจากภาวะโลกร้อนและสภาพอากาศที่แปรปรวนทำให้ปริมาณสัตว์น้ำทั่วโลกลดลง ส่งผลให้ประเทศเจ้าของน่านน้ำทะเลทั่วโลกออกมาตรการควบคุมการจับสัตว์น้ำที่เข้มงวดขึ้น อาทิ การกำหนดโควตาและช่วงเวลาการจับสัตว์น้ำ)

อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรส

ปี 2560 มูลค่าส่งออกอาหารทะเลกระป๋อง และปรุงสุก/ปรุงรสในตลาดโลก อยู่ที่ 3.4 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศผู้ส่งออกสำคัญ คือ จีน ไทย เวียดนาม โปแลนด์ และเยอรมนี (ตารางที่ 4) หากพิจารณาเป็นรายผลิตภัณฑ์ จะแบ่งเป็น 1) ผลิตภัณฑ์จากปลา (สัดส่วน 65.8% ของมูลค่าส่งออกอาหารทะเลปรุงสุก/ปรุงรสและกระป๋องรวม) โดยจีนและไทยเป็นประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ (สัดส่วน 16.1% และ 12.3% ตามลำดับ) และ 2) ผลิตภัณฑ์จากกุ้ง ปลาหมึกและอื่นๆ ประเทศผู้ส่งออกหลัก คือ จีน (สัดส่วน 35.1%) รองลงมา คือ เวียดนาม (14.0%) และไทย (9.3%)

สำหรับผลิตภัณฑ์ไทยมีศักยภาพการแข่งขันค่อนข้างสูงในตลาดโลก คือ ปลากระป๋อง กุ้งและปลาปรุงสุก/ปรุงรส โดยในส่วนของปลา ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าปลาสดแช่เย็นจากต่างประเทศ และบางส่วนได้จากการจับปลาของเรือประมงไทย ซึ่งโดยมากเป็นกองเรือของบริษัทแปรรูปอาหารทะเลรายใหญ่ (ส่วนใหญ่เป็นปลาทูน่า) กุ้ง (ส่วนใหญ่เป็นกุ้งขาวแวนนาไม) ได้จากการเพาะเลี้ยงในประเทศเป็นหลัก และปลาหมึก (ส่วนใหญ่เป็นหมึกกล้วย) วัตถุดิบส่วนใหญ่มาจากการนำเข้าและบางส่วนได้จากเรือประมงไทย ในห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมนี้ยังเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสนับสนุนอื่นๆ อีกหลายประเภท อาทิ น้ำมันพืช ขอส เครื่องปรุงรส และกระป๋องบรรจุภัณฑ์

● **อาหารทะเลกระป๋อง :** เป็นอุตสาหกรรมส่งออกที่ไทยมีความโดดเด่นเป็นอย่างมาก และมีมูลค่าตลาดรวม (อาทิ ปลากระป๋อง กุ้งกระป๋อง และอาหารทะเลกระป๋องแปรรูปอื่นๆ) สูงเป็นอันดับ 1 ของอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทย โดยเฉพาะปลาทูน่ากระป๋องของไทยครองอันดับหนึ่งในตลาดส่งออกโลกมากกว่า 17 ปี คิดเป็นสัดส่วน 29.0% ของมูลค่าส่งออกปลากระป๋องทั่วโลก (ปี 2560) ผู้ประกอบการรายใหญ่ ได้แก่ ไทยยูเนียน กรุ๊ป (TU) ซึ่งขยายการลงทุนกับบริษัททั้งในภูมิภาคยุโรปและอเมริกา จึงนับเป็นผู้ผลิตรายสำคัญของโลกด้วย นอกจากนี้ ไทยยังเป็นผู้ส่งออกอาหารทะเลกระป๋องอื่นๆ ที่สำคัญติดอันดับโลก อาทิ กุ้งกระป๋อง (อันดับสามของโลก ส่วนแบ่งตลาดโลก 14.9% รองจากเวียดนามและจีนที่มีส่วนแบ่งตลาด 29.0% และ 19.5% ตามลำดับ) ปลาซาร์ดีนกระป๋อง (อันดับสองของโลก ส่วนแบ่งตลาดโลก 9.9% รองจากโมร็อกโก 40.6%) และปลาแมคเคอเรลกระป๋อง (อันดับสองของโลก ส่วนแบ่งตลาดโลก 10.1% รองจากจีน 33.0%) โดยผลิตภัณฑ์ปลาซาร์ดีนและปลาแมคเคอเรลกระป๋องยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่นิยมบริโภคในประเทศด้วย (สัดส่วนการบริโภคในประเทศต่อการส่งออกอยู่ที่ 40:60) ผู้ประกอบการรายสำคัญที่เน้นทำตลาดปลากระป๋องในประเทศ อาทิ รอยัลฟู้ดส์ (ตราสามแม่ครัว) ผลิตภัณฑ์อาหารกว้างไพศาล (ตราปูม่น้อย) และไอคิวผลิตภัณฑ์อาหาร (ตราโรซ่าและไอคิว)

● **อาหารทะเลปรุงสุก/ปรุงรส :** ส่วนใหญ่เป็นการส่งออกโดยผู้ผลิตอาหารทะเลแช่แข็งแช่แข็งและผู้ผลิตอาหารทะเลกระป๋องที่ขยายสายการผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ อาทิ กุ้งปรุงสุก/ปรุงรส และปลาปรุงสุก/ปรุงรส ผู้ประกอบการรายสำคัญ อาทิ ไทยยูเนียนฟรอสเฟนโปรดักส์ เคเอฟฟู้ดส์ ไทยยูเนียนซีฟู้ด ไทยรอยัลฟรอสเฟนฟู้ด และซีเฟรชอินดัสตรี เป็นต้น

Table 4: Canned, Prepared & Preserved Seafood Exporting Countries
(% value share of the export market)

	2002	2007	2012	2017
1) China	13.7	20.2	22.4	22.6
2) Thailand	16.0	13.8	16.5	11.3
3) Viet Nam	1.4	2.3	4.0	6.8
4) Poland	1.0	2.8	3.3	4.1
5) Germany	3.6	3.9	3.5	3.5
6) Ecuador	2.7	2.5	3.5	3.5
7) Spain	3.6	3.3	3.0	3.4
8) Netherlands	2.7	2.2	1.9	3.0
9) Denmark	5.5	4.7	3.2	3.0
10) Indonesia	1.3	1.9	3.0	2.9
11) Norway	5.9	4.8	3.5	2.6
12) Morocco	2.0	2.1	2.1	2.1
13) Canada	4.1	2.5	1.9	1.9
14) Japan	1.9	2.1	1.9	1.7
15) Philippines	0.9	0.8	1.3	1.6
16) Others	33.7	30.0	25.1	26.0
Total	100.0	100.0	100.0	100.0

Source: Trade Map, MOC

Table 5: Share of Thailand Seafood Production (2016*)

	Marine Capture (%)	Coastal Aquaculture (%)	Total Marine (%)
Food fish	58.9	3.9	44.0
Trash fish	20.5	-	14.9
Squids & Cuttlefishes	8.1	-	5.9
Shrimps	3.3	66.9	20.5
Crabs	2.7	-	2.0
Molluscs	1.7	29.2	9.2
Others	4.8	-	3.5
Total	100.0	100.0	100.0

Note : * Latest Data

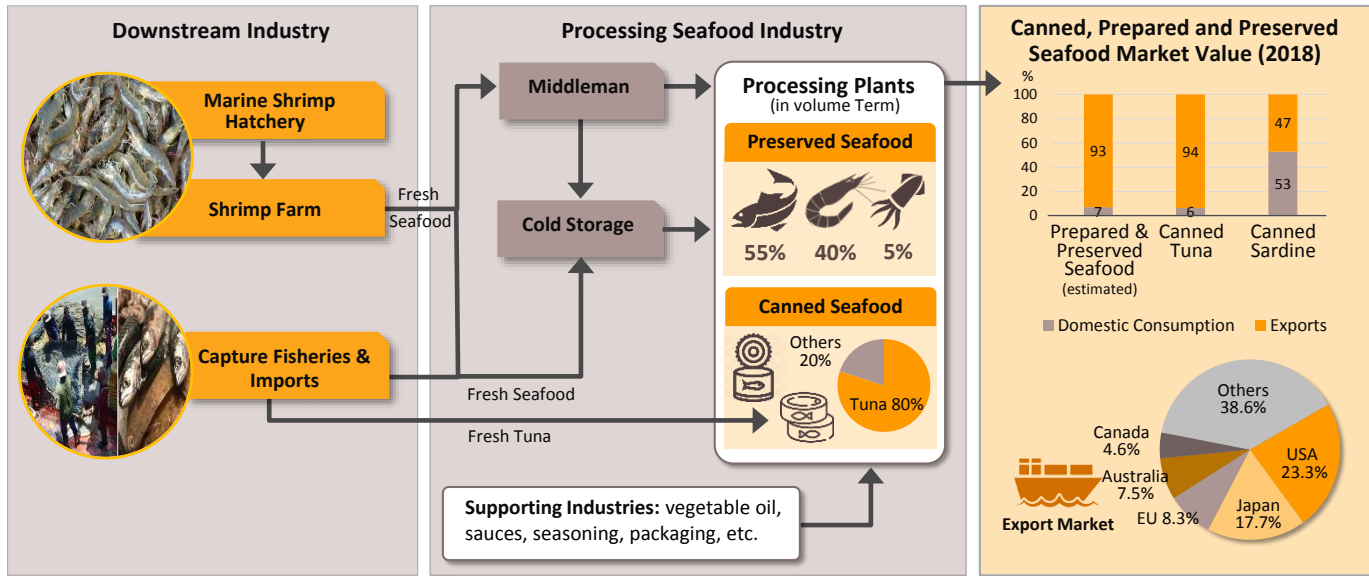
Source: Department Of Fisheries

Table 6: Major Thai Canned, Prepared and Preserved Seafood Exporter (2017)

Prepared & Preserved Seafood	Canned Seafood
Andaman Seafood	Chotiwat Manufacturing
KF Foods	Golden Prize Canning
Kibun (Thailand)	I.S.A Value
Lucky Union Foods	Pataya Food Industry
May Ao Foods	Siam International Food
Seafresh Industry	Songkhla Canning
Sea Wealth Frozen Food	Thai Union Frozen Products
Thai Royal Frozen Food	Thai Union Manufacturing
Thai Union Frozen Products	Tropical Canning (Thailand)
Thai Union Seafood	Unicord

Source : DBD and compiled by Krungsri Research

Figure 7: Thailand's Canned, Prepared and Preserved Seafood Industry

Source : OAE, MOC, Trade Map, Krungsri Research

สถานการณ์ที่ผ่านมา

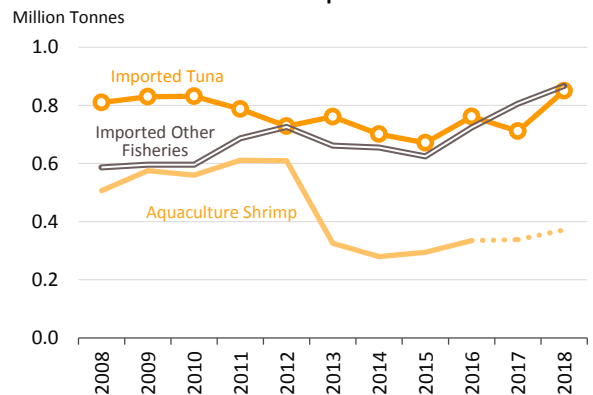
ในช่วงปี 2556-2560 อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทยเผชิญภาวะซบเซาเนื่องจาก 1) ปริมาณวัตถุดิบสัตว์น้ำปรับตัวลดลงมาก โดยเฉพาะกุ้งทะเลเพาะเลี้ยง (ภาพที่ 8-9) ซึ่งเผชิญปัญหาโรคระบาด EMS ส่งผลให้ผลผลิตกุ้งทะเลของไทยลดลงมาอยู่ที่ระดับเฉลี่ย 2.5-3 แสนตันต่อปี เทียบกับ 5-6 แสนตันในช่วงก่อนเกิดโรค 2) การแข่งขันในตลาดโลกรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะประเทศคู่แข่งในเอเชีย เช่น จีน อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม เป็นต้น 3) การกีดกันการค้าที่มีมากขึ้นในกลุ่มประเทศยุโรปและอเมริกา และ 4) ความนิยมบริโภคอาหารทะเลสด (ไม่ปรุงแต่งและปรุงรส) เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักของไทย ปัจจุบันช่วงต้นส่งผลให้มูลค่าส่งออกอาหารทะเลแปรรูปของไทยหดตัวเฉลี่ย 4.1% ต่อปี จากที่เคยขยายตัวเฉลี่ย 5.3% ในช่วง 5 ปีก่อนหน้า (2551-2555) ผู้ประกอบการไทยจึงเร่งปรับกลยุทธ์โดยขยายตลาดในประเทศควบคู่ด้วย

สถานการณ์ตลาดส่งออกอาหารทะเลแปรรูปของไทย มีรายละเอียดดังนี้

- **อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง** : ปี 2556-2560 ปริมาณส่งออกหดตัวเฉลี่ย 2.6% ต่อปี ผลจาก 1) วัตถุดิบสัตว์น้ำปรับตัวลดลง (ภาพที่ 10 และ 11) 2) EU ตัดสิทธิ GSP สินค้าอาหารทะเลของไทยตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค.2558 ทำให้สินค้าจากไทยต้องเสียภาษีนำเข้าในอัตราสูงขึ้น เช่น กุ้งแช่เย็นแช่แข็งเพิ่มขึ้นเป็น 12.0% จากเดิม 4.2% และปลาหมึกกล้วย 6.0% จากเดิม 2.5% เป็นต้น และ 3) ประเทศคู่ค้านำมาตรการกีดกันที่มีภาษี (Non Tariff Barriers: NTBs) มาใช้มากขึ้น เช่น ปี 2557 สหรัฐฯ ปรับลดระดับไทยลงอยู่ในกลุ่ม "Tier 3" ในรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ (US's Trafficking in Persons Report: TIP Report)^{7/} แม้จะปรับขึ้นสู่ระดับ "Tier 2 Watch List" ในปี 2559 แต่ยังเป็นระดับต่ำกว่าคู่แข่งในเอเชียหลายประเทศ อาทิ อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม

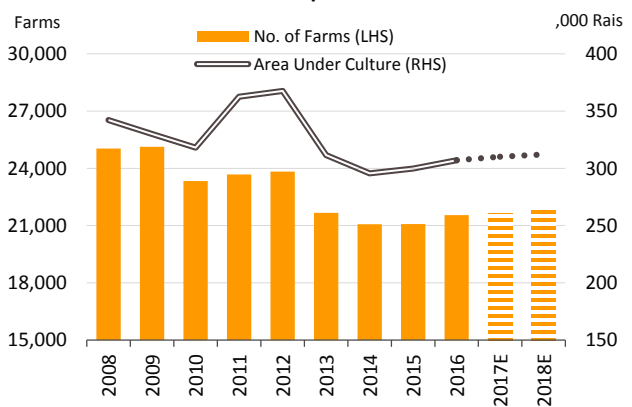
7/ Trafficking in Person Report หรือ TIP REPORT เป็นรายงานประจำปีของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ เกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์ในประเทศต่างๆ จำแนกได้เป็น 4 ระดับ คือ 1) Tier 1 หรือประเทศที่รัฐบาลปฏิบัติตามมาตรฐาน 2) Tier 2 หรือประเทศที่รัฐบาลกำลังใช้ความพยายามที่จะปฏิบัติตามมาตรฐาน 3) Tier 2 Watch list หรือประเทศที่รัฐบาลกำลังใช้ความพยายามในการที่จะปฏิบัติตามมาตรฐาน แต่จำนวนผู้ตกเป็นเหยื่อค้ามนุษย์มีจำนวนมาก หรือกำลังเพิ่มขึ้นมาก หรือไม่สามารถแสดงหลักฐานว่ามีความพยายามเพิ่มขึ้นที่จะต่อสู้กับปัญหา และ 4) Tier 3 หรือประเทศที่รัฐบาลไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำและไม่ใช้ความพยายามอย่างมีนัยสำคัญที่จะดำเนินการแก้ไข

Figure 8: Thailand's Imported Capture Fisheries and Farm Shrimp Production

Source: Trade Map, Thai Shrimp Association (TSA)

Figure 9: Number of Farms and Area under Culture of Marine Shrimp in Thailand

Note : E = Estimated by Krungsri Research

Source: OAE, Department of Fisheries

Table 7: Thailand's Seafood Exports

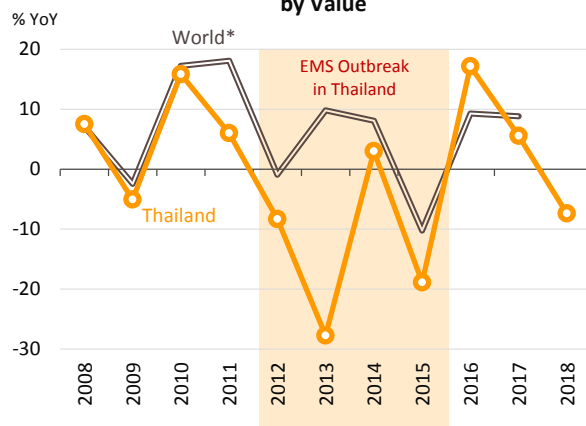
Volume (,000 tonnes)								Value (USD,m)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	% YoY	2013	2014	2015	2016	2017	2018	% YoY	
Total	1,355.4	1,352.6	1,264.3	1,232.8	1,162.7	1,179.0	1.4	6,930.1	6,413.9	5,487.2	5,635.3	5,869.4	5,870.5	0.0	
Chilled & Frozen Seafood	375.7	388.8	337.2	329.4	338.2	310.5	-8.2	1,693.7	1,690.5	1,380.4	1,637.0	1,776.2	1,529.7	-13.9	
- Shrimp	84.7	68.8	66.5	98.0	111.4	86.4	-22.5	878.2	795.6	617.4	902.3	991.1	768.4	-22.5	
- Fish	168.3	184.1	150.6	123.5	131.2	128.1	-2.4	186.4	220.1	175.3	165.7	190.4	172.7	-9.3	
- Fish Fillet	65.4	72.8	64.7	61.3	49.6	54.4	9.8	288.2	320.6	293.4	282.9	249.3	258.0	3.5	
- Cephalopod	57.3	63.1	55.4	46.6	46.0	41.5	-9.6	340.9	354.2	294.2	286.1	345.5	330.6	-4.3	
Canned Seafood	648.3	669.7	640.7	626.9	609.2	656.1	7.7	3,003.8	2,670.8	2,323.7	2,297.1	2,656.4	2,919.9	9.9	
- Canned Tuna	536.9	586.5	551.6	554.0	486.3	512.6	5.4	2,583.0	2,341.9	1,959.9	1,966.6	2,065.7	2,263.5	9.6	
- Canned Sardine	94.4	71.6	71.7	54.1	49.7	62.6	26.0	231.4	170.5	156.9	118.0	108.3	143.1	32.1	
- Canned Shrimp	13.5	7.8	14.2	15.8	21.0	19.4	-7.4	144.6	105.6	166.1	180.6	261.9	246.1	-6.1	
- Others	3.6	3.9	3.2	3.0	52.2	61.4	17.7	44.9	52.8	40.8	31.9	220.4	267.2	21.2	
Preserved Seafood	268.3	245.4	243.4	224.9	166.7	152.9	-8.3	1,824.8	1,640.4	1,411.6	1,315.9	1,096.5	973.0	-11.3	
- Preserved Shrimp	100.2	77.2	73.3	69.7	64.5	52.6	-18.4	1,155.3	992.6	781.3	733.1	694.2	556.5	-19.8	
- Preserved Fish	149.9	148.6	151.7	136.2	86.6	86.8	0.2	575.8	550.6	544.7	496.4	316.5	325.1	2.7	
- Others	18.2	19.5	18.4	19.0	15.6	13.5	-13.6	93.7	97.2	85.7	86.4	85.9	91.4	6.5	
Others	63.2	48.8	43.0	51.6	48.7	59.6	22.4	407.8	412.2	371.5	385.3	340.3	447.9	31.6	

Source: MOC

นอกจากนี้ ในปี 2558 EU จัดให้ไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่ได้ “ใบเหลือง” ตามเกณฑ์ IUU Fishing^{8/} จากประเด็นการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและเฝ้าระวังควบคุมซึ่งกระทบต่อภาพลักษณ์ของสินค้าไทยในตลาดส่งออก ส่งผลให้มูลค่าส่งออกอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของไทยลดลงในอัตราที่มากกว่าการลดลงของตลาดโลก โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 7)

- **กุ้งแช่เย็นแช่แข็ง** : ปริมาณส่งออกช่วงปี 2556-2560 หดตัวเฉลี่ย 11% ต่อปี ผลจากการระบาดของโรค EMS ในไทยตั้งแต่ปลายปี 2554 ซึ่งต้องใช้เวลาในการแก้ปัญหาหลายปี^{9/} เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทะเล (ส่วนใหญ่เป็นรายย่อย) จึงเลิกกิจการไปบางส่วนเนื่องจากประสบภาวะขาดทุน ประกอบกับผู้เลี้ยงกุ้งจำเป็นต้องปรับลดความหนาแน่นของลูกกุ้งในบ่อเลี้ยงเพื่อเพิ่มอัตราการรอดของกุ้ง ทำให้ผลผลิตกุ้งปรับลดลงมาก ส่งผลให้ปริมาณส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของไทยลดลงแตะระดับต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 6.7 หมื่นตันในปี 2558 เทียบกับที่เคยสูงถึง 2.4 แสนตันในปี 2553 แม้ปัญหาดังกล่าวเริ่มคลี่คลายในปี 2559 แต่การส่งออกกุ้งยังคงมีปริมาณเพียงครึ่งหนึ่งเมื่อเทียบกับก่อนเกิดโรคระบาด ประกอบกับประเทศคู่แข่ง อาทิ อินเดีย เวียดนาม อินโดนีเซีย และเอกวาดอร์ เร่งขยายการลงทุนเพาะเลี้ยงและแปรรูปกุ้ง ทำให้ไทยสูญเสียส่วนแบ่งตลาดส่งออกที่เคยสูงถึง 14.1% ในปี 2555 เหลือเพียง 4.5% ในปี 2560 สำหรับปี 2561 ประเทศคู่แข่งของไทยเร่งส่งออกกุ้งเป็นจำนวนมากจึงกดดันให้ราคาปรับลดลง ส่งผลให้การส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของไทยหดตัวถึง -22.5% ทั้งด้านปริมาณและมูลค่า สำหรับตลาดส่งออกสำคัญของไทย ได้แก่ สหรัฐฯ สัดส่วน 30.5% ของมูลค่าส่งออกกุ้งแช่เย็นแช่แข็งของไทย ญี่ปุ่น (20.4%) จีน (13.7%) เวียดนาม (7.0%) แคนาดา (5.4%) ไต้หวัน (4.5%) และมาเลเซีย (3.3%)

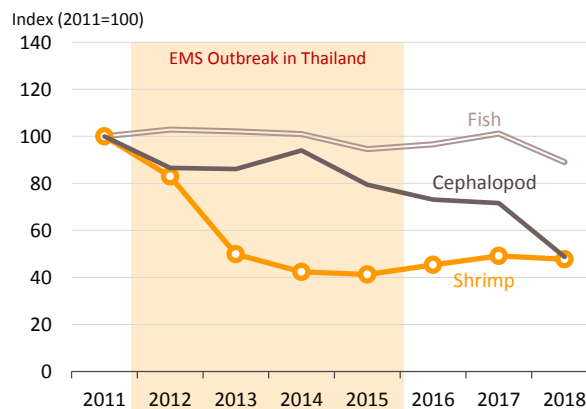
Figure 10: World Chilled & Frozen Seafood Exports by Value

Note : * Data as of 2017

Source: Trade Map

Figure 11: Thailand's Chilled & Frozen Seafood Production

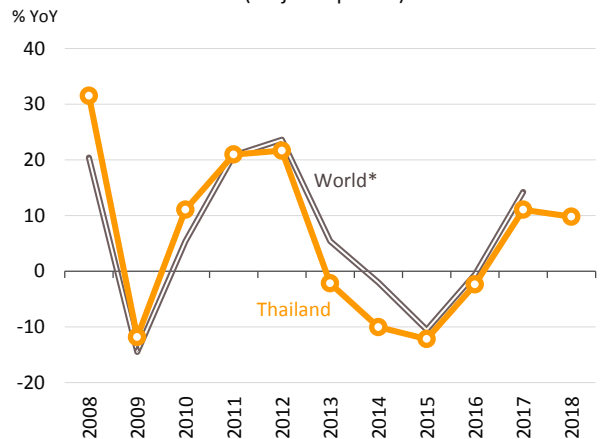
Source: OIE

8/ Illegal, Unregulated and Unreported (IUU) Fishing ของ EU จำแนกกลุ่มประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำประมงเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่ปลอดจากการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และเฝ้าระวังควบคุม 2) กลุ่มที่ได้รับ “ใบเหลือง” หรือที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามเกณฑ์ และ 3) กลุ่มที่ได้รับ “ใบแดง” หรือถูกคว่ำบาตรการนำเข้าสินค้าประมงจาก EU

9/ การหยุดการระบาดของโรคกุ้งตายด่วนจะต้องใช้เวลาในการฟักบ่อกุ้ง เพื่อกำจัดสารอินทรีย์ในบ่อและตากบ่อให้แห้ง และจำเป็นต้องมีการจัดระบบบริหารจัดการบ่อกุ้งใหม่ อาทิ มีระบบฟักน้ำ ฆ่าเชื้อและพาหนะน้ำเชื้อในบ่อและในน้ำที่ใช้เลี้ยงโดยใช้คลอรีนหรือไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ มีระบบกรองน้ำอย่างละเอียด ให้ความสำคัญกับการตรวจเช็คคุณภาพลูกกุ้ง ลดความหนาแน่นของปริมาณกุ้งในบ่อ ซึ่งเป็นระบบการเลี้ยงกุ้งที่มีต้นทุนสูงขึ้น

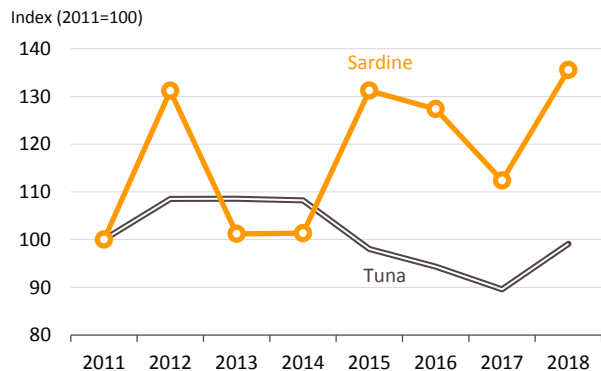
- **ปลาและเนื้อปลาแช่เย็นแช่แข็ง:** ปริมาณและมูลค่าส่งออกช่วงปี 2556-2560 หดตัวเฉลี่ย 6.2% และ 1.9% ต่อปี ตามลำดับ ผลจากวิกฤติปลาลดลง ขณะที่ปี 2561 ปริมาณส่งออกปลาแช่เย็นแช่แข็งอยู่ที่ 1.3 แสนตัน (-2.4%YoY) คิดเป็นมูลค่า 172.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (-9.3%YoY) ตลาดส่งออกสำคัญของไทย คือ เวียดนาม (สัดส่วน 19.1% ของมูลค่าส่งออกปลาแช่เย็นแช่แข็งของไทย) มาเลเซีย (15.6%) ญี่ปุ่น (12.7%) และซาอุดีอาระเบีย (9.3%) ส่วนการส่งออกเนื้อปลาแช่เย็นแช่แข็งเริ่มมีสถานการณ์ดีขึ้นโดยมีปริมาณส่งออก 0.5 แสนตัน (+9.8% YoY) คิดเป็นมูลค่า 258.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (+3.5% YoY) ตลาดส่งออกสำคัญ คือ ญี่ปุ่น และสหรัฐฯ (สัดส่วน 72.4% และ 10.0% ของมูลค่าส่งออกเนื้อปลาแช่เย็นแช่แข็งของไทย ตามลำดับ)
- **ปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็ง:** ปริมาณส่งออกหดตัวเฉลี่ย 5.4% ต่อปี ขณะที่มูลค่าส่งออกหดตัวเฉลี่ย 0.3% ต่อปี สำหรับปี 2561 ปริมาณส่งออกอยู่ที่ 0.42 แสนตัน (-9.6% YoY) คิดเป็นมูลค่า 330.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (-4.3% YoY) ตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น (สัดส่วน 32.3% ของมูลค่าส่งออกปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็ง) อิตาลี (25.8%) เกาหลีใต้ (17.9%) และสหรัฐฯ (6.6%) ทั้งนี้ แม้ผลผลิตปลาหมึกในน่านน้ำธรรมชาติทั่วโลกจะไม่ลดลงเหมือนปลาและกุ้ง แต่การแข่งขันในตลาดโลกรุนแรงขึ้นมาก โดยเฉพาะจีนที่มีกองเรือจำนวนมาก ทำให้จีนมีสัดส่วนส่งออกปลาหมึกแช่เย็นแช่แข็งในตลาดโลกสูงสุดที่ 29.2% ขณะที่อันดับ 2 และ 3 คือ สเปน (9.0%) และโมร็อกโก (8.9%)
- **อาหารทะเลกระป๋อง :** การส่งออกเคลื่อนไหวผันผวนในทิศทางเดียวกับตลาดโลก (ภาพที่ 12) ผลจากปริมาณปลาทะเลลดลงและการกีดกันการค้าที่รุนแรงขึ้น
  - **ปลาทูน่ากระป๋อง:** ปริมาณส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทยชะลอลงมาก โดยเฉพาะปี 2560 ผลจาก 1) การแข่งขันในตลาดโลกสูงขึ้น 2) ต้นทุนวัตถุดิบโดยเฉพาะปลาทูน่ามีราคาสูง เนื่องจากปริมาณการจับปลาลดลงจากโควตาการจับปลาที่เข้มงวด และ 3) สินค้าไทยถูก EU ตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร หรือ GSP ในปี 2558 มีผลให้การส่งออกปลาทูน่ากระป๋องจากไทยไปตลาด EU ลดลงเป็นลำดับ ส่วนปี 2561 ปริมาณส่งออกปลาทูน่ากระป๋องอยู่ที่ 5.1 แสนตัน (+5.4% YoY) คิดเป็นมูลค่า 2.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (+9.6% YoY) ส่วนหนึ่งเป็นผลจากราคาสินค้าปรับเพิ่มขึ้นตามตามวัตถุดิบปลานำเข้า โดยตลาดส่งออกสำคัญ คือ สหรัฐฯ สัดส่วน 21.1% ของมูลค่าส่งออกปลาทูน่ากระป๋องของไทย ญี่ปุ่น (9.2%) ออสเตรเลีย (9.2%) EU (5.7%) และ แคนาดา (6.4%)
  - **ปลาซาร์ดีนกระป๋อง:** ปี 2556-2560 มูลค่าส่งออกหดตัวเฉลี่ย 17.3% ต่อปี สูงกว่าอัตราการหดตัวเฉลี่ย 5.1% ต่อปีของตลาดโลก ผลจากต้นทุนปลาซาร์ดีนปรับสูงขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการปลาซาร์ดีนกระป๋องของไทยทยอยปรับลดปริมาณการผลิตและหันไปเพิ่มสัดส่วนการผลิตปลาแมคเคอเรลกระป๋องเพื่อจำหน่ายในประเทศเป็นการทดแทน อย่างไรก็ตาม ปี 2561 ความต้องการปลาซาร์ดีนกระป๋องในตลาดต่างประเทศโดยเฉพาะแอฟริกาใต้ และญี่ปุ่น ปรับเพิ่มขึ้นมากจากความนิยมบริโภคอาหารทะเลกระป๋องและอาหารพร้อมรับประทาน ส่งผลให้ปริมาณส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 0.6 แสนตัน (+26.0% YoY) มูลค่า 143.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (+32.1%YoY ตามลำดับ) ด้านตลาดส่งออกที่สำคัญ คือ แอฟริกาใต้ (สัดส่วน 39.9% ของมูลค่าส่งออกปลาซาร์ดีนกระป๋องของไทย) ญี่ปุ่น (11.0%) EU (4.5%) ออสเตรเลีย (4.3%) สหรัฐฯ (4.0%) และปานามา (3.7%)

Figure 12: World Canned Seafood Exports by Value (major exporter)

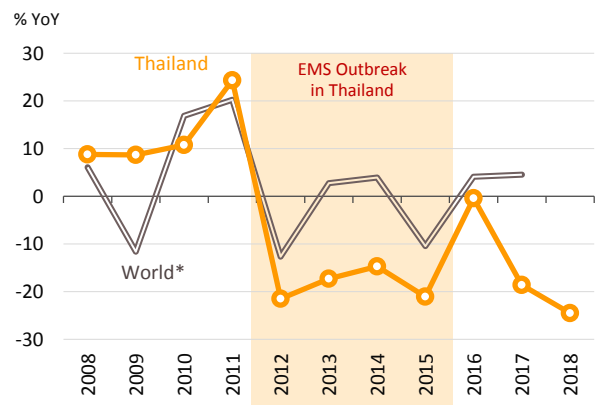
Note : * Data as of 2017
Source: Trade Map

Figure 13: Thailand's Canned Seafood Production

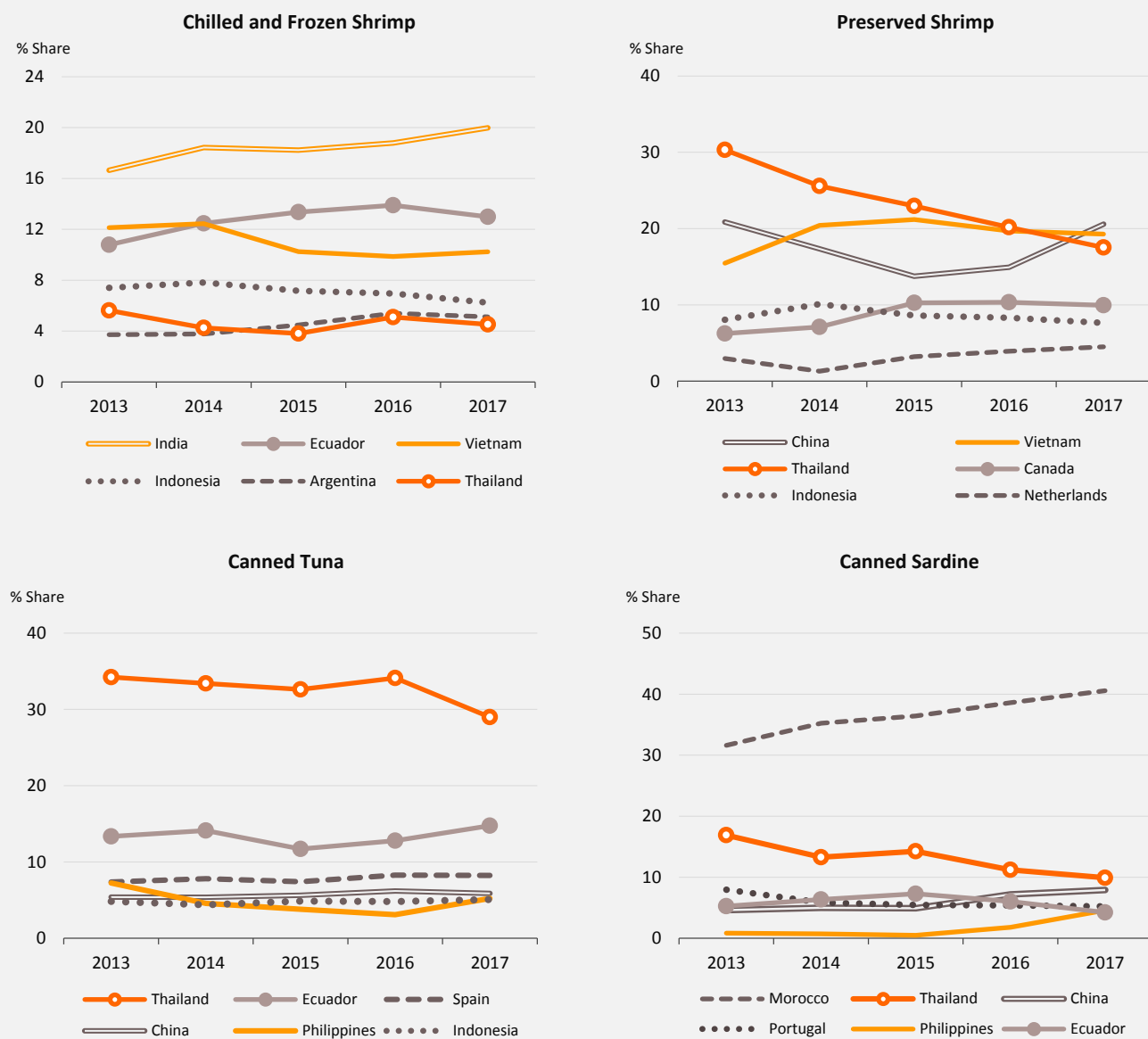
Source: OIE

Figure 14: World Prepared and Preserved Seafood Exports by Value

Note : * Data as of 2017
Source: Trade Map

Figure 15: World Share of Thai Seafood Exports by value

Source: Trade Map

● อาหารทะเลปรุงสุก/ปรุงรส : การส่งออกหดตัวมากโดยเฉพาะกุ้งแปรรูป (ภาพที่ 14)

- **กุ้งปรุงสุก/ปรุงรส:** ในช่วงปี 2556-2560 ปริมาณส่งออกหดตัวเฉลี่ย 10.4% ต่อปี ผลจากโรครระบาด EMS ทำให้ผลผลิตกุ้งเพาะเลี้ยงในประเทศลดลง ขณะที่ปี 2561 ปริมาณส่งออกยังคงปรับตัวต่อเนื่องที่ 0.5 แสนตัน (-18.4% YoY) คิดเป็นมูลค่า 556.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (-19.8% YoY) ปัจจุบันตลาดส่งออกสำคัญ คือ สหรัฐฯ (สัดส่วน 42.5% ของมูลค่าส่งออกกุ้งปรุงสุก/ปรุงรสของไทย) และญี่ปุ่น (35.9%)
- **ปลาปรุงสุก/ปรุงรส:** ปริมาณส่งออกช่วงปี 2556-2560 เฉลี่ย 1.5 แสนตันต่อปี โดยปรับลดลงมากในปี 2560 เนื่องจากต้นทุนวัตถุดิบ (ปลา) และราคาน้ำมันปรับสูงขึ้นมาก (น้ำมันเป็นต้นทุนสำคัญในการทำประมง) ผู้ผลิตจึงลดการนำเข้าเนื้อปลาสดมาแปรรูป ขณะที่ปี 2561 ปริมาณส่งออกอยู่ที่ 0.87 แสนตัน (+2.7% YoY) คิดเป็นมูลค่า 325.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (+0.2% YoY) ตลาดส่งออกสำคัญ คือ ญี่ปุ่น (สัดส่วน 18.8% ของมูลค่าส่งออกปลาปรุงสุก/ปรุงรสของไทย) สหรัฐฯ (12.9%) จีน (8.3%) กัมพูชา (7.4%) และออสเตรเลีย (7.3%)

สำหรับสถานการณ์ตลาดในประเทศ พบว่าความต้องการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารทะเลแปรรูปเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ปัจจัยหนุนจากพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารของคนไทยในชุมชนเมืองที่ต้องการความสะดวก/รวดเร็วมากขึ้นผนวกกับการขยายตัวของร้านค้าปลีกสมัยใหม่ซึ่งเป็นช่องทางการจำหน่ายที่สำคัญ รวมทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ของผู้ประกอบการรายใหญ่ (เช่น เจริญโภคภัณฑ์อาหารทะเลมาร์เก็ตติ้ง สุรพลฟู้ดส์ ไทยยูเนี่ยน ลัคกี้เนี่ยนฟู้ดส์ รอยัลฟู้ดส์ และผลิตภัณฑ์อาหารกว้างไพศาล เป็นต้น) เพื่อขยายตลาดในประเทศตลาดส่งออกที่ชะลอตัว โดยมีรายละเอียดดังนี้

● **อาหารทะเลกระป๋อง** : ความต้องการบริโภคปลาจารีกรีนและปลาแมคเคอเรลกระป๋องเพิ่มขึ้นตามกำลังซื้อของผู้บริโภคที่ปรับดีขึ้นและวิถีการดำเนินชีวิตที่นิยมบริโภคอาหารสำเร็จรูปมากขึ้น ขณะที่ปลาทูน่ากระป๋อง (สัดส่วน 92% ของมูลค่าตลาดปลากระป๋อง) ได้ผลบวกจากกลุ่มผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพ นอกจากนี้ผู้ผลิตยังมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เพื่อสนองความต้องการผู้บริโภค ทำให้การบริโภคอาหารทะเลกระป๋องช่วงปี 2556-2560 เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 6.6% ต่อปีในเชิงปริมาณ และ 13.2% ในเชิงมูลค่า สำหรับปี 2561 ตลาดปลากระป๋องในประเทศเติบโตชะลอลง สะท้อนจากปริมาณการจำหน่ายในประเทศหดตัว 14.4% YoY เหลือเพียง 9.5 หมื่นตัน ขณะที่ยอดขายอยู่ที่ 10,551 ล้านบาท หดตัว 11.8% YoY ส่วนหนึ่งเป็นผลจากผู้บริโภคหันไปบริโภคอาหารกึ่งสำเร็จรูปและอาหารสำเร็จรูปประเภทอื่นๆ ที่จำหน่ายในร้านค้าปลีกสมัยใหม่เพิ่มขึ้น

● **อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง** : ปี 2556-2560 ความต้องการบริโภคในประเทศเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะผลิตภัณฑ์จากกุ้ง (สัดส่วน 52.5% ของมูลค่าตลาดอาหารทะเลแช่แข็ง) รองลงมา คือ ปลา (38.5%) และปลาหมึก (9.0%) โดยปริมาณการบริโภคในช่วงดังกล่าวขยายตัวเฉลี่ย 17.5% ต่อปี ขณะที่ยอดขายเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 16.4% ต่อปี สำหรับปี 2561 ปริมาณการบริโภคอยู่ที่ 61,501 ตัน (-0.1% YoY) ส่วนยอดขายรวมอยู่ที่ 13,899 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 0.7% YoY

ที่ผ่านมาอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทย ไม่เพียงได้รับผลกระทบจากภาวะชะลอตัวของตลาดทั้งในและต่างประเทศ แต่ราคาวัตถุดิบที่ปรับสูงขึ้นและการแข่งขันที่รุนแรงทำให้ผู้ประกอบการไทยไม่สามารถปรับขึ้นราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปให้สอดคล้องกับการปรับขึ้นของราคาวัตถุดิบ (ภาพที่ 18 และ 19) จึงส่งผลกระทบต่ออัตรากำไรของธุรกิจอยู่บ้าง

Figure 16: Thailand's Domestic Processed Seafood Consumption

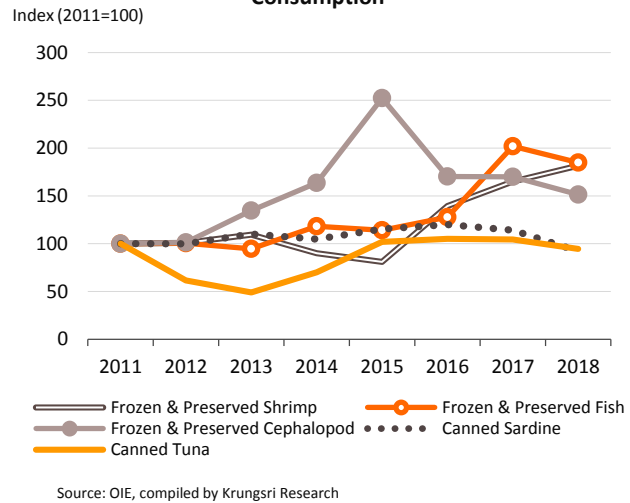

Figure 17: Raw Material Prices

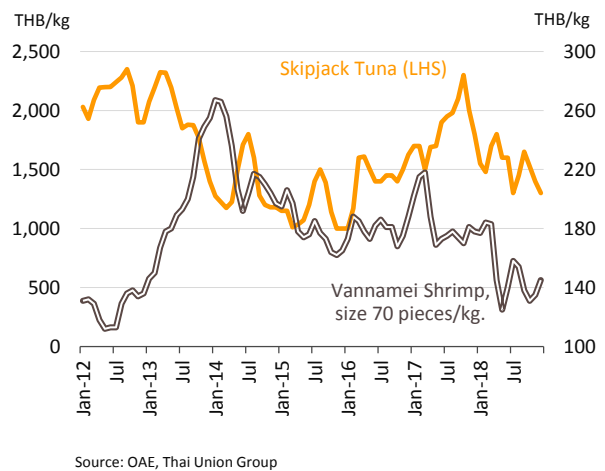

Figure 18: Price of Thai Processed Seafood

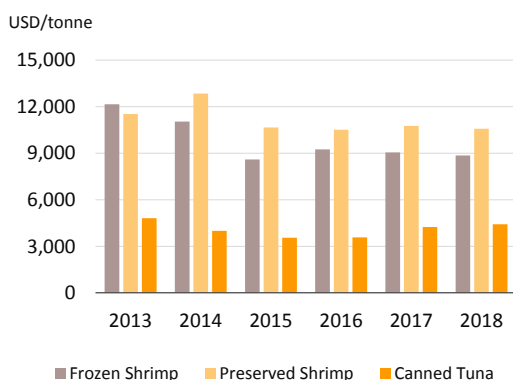
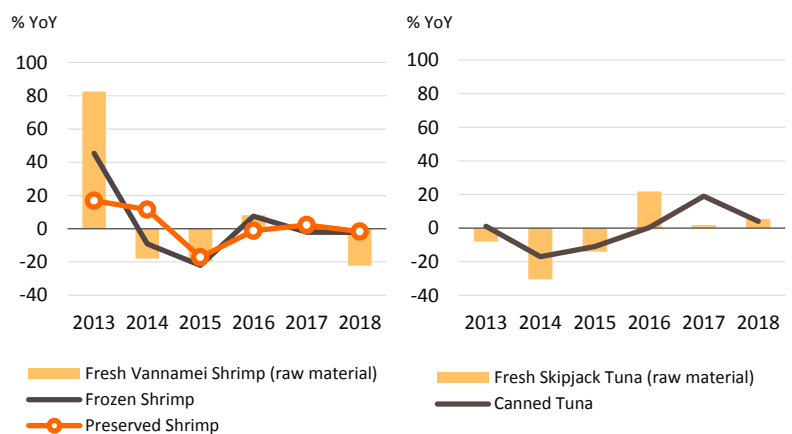

Figure 19: Comparison of Price between Processed Seafood and Raw Material (% Chg)

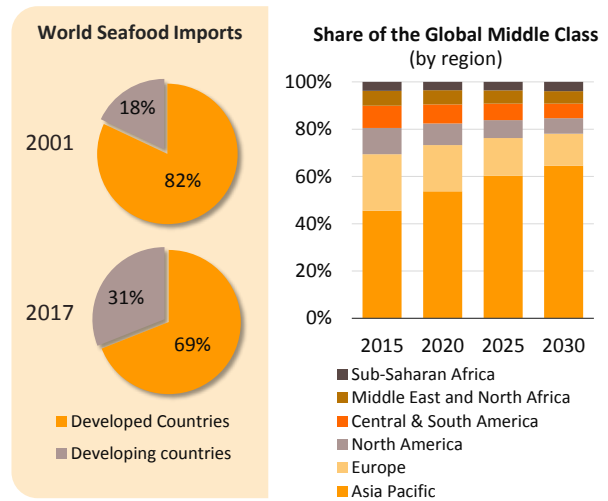

▲ แนวโน้มอุตสาหกรรม

ปี 2562-2564 อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทยมีแนวโน้มเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยมีปัจจัยหนุนจาก 1) ความต้องการบริโภคอาหารทะเลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งตลาดส่งออกและตลาดในประเทศ ตามการขยายตัวของชุมชนเมืองและชนชั้นกลางโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ทำให้มีความต้องการบริโภคอาหารที่มีคุณภาพสูงขึ้น (ภาพที่ 20) 2) ภาพลักษณ์ของสินค้าอาหารทะเลของไทยที่ปรับดีขึ้นจะช่วยลดอุปสรรคในการขยายตลาดส่งออก โดยรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ (TIP Report) ของสหรัฐฯ ฉบับล่าสุด (มิถุนายน 2561) ยกประเทศไทยอยู่ในกลุ่ม “Tier 2” ซึ่งเป็นระดับที่ดีที่สุดในประวัติศาสตร์ของไทย และเป็นระดับเดียวกับคู่แข่งในเอเชีย คือ อินเดีย อินโดนีเซีย และเวียดนาม ทั้งยังสูงกว่าจีนซึ่งอยู่ในกลุ่ม “Tier 3” นอกจากนี้ EU ยังปลดสถานะ “ใบเหลือง” ให้แก่ไทยจากประเด็น IUU Fishing เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2562 สะท้อนความพยายามของรัฐบาลไทยในการแก้กฎหมายและกระบวนการทำประมง (ตาราง 8) ตลอดจนการเร่งปรับตัวของผู้ประกอบการไทยเพื่อให้มีการทำประมงตรงตามเกณฑ์ของ IUU Fishing และ 3) ปริมาณผลผลิตกุ้งทะเลเพาะเลี้ยงในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยวิจัยกรุงศรีประเมินว่าผลผลิตกุ้งทะเลเพาะเลี้ยงจะเพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลจากนโยบายทางการเร่งเพิ่มความสามารถในการผลิตและเพาะเลี้ยง อาทิ สนับสนุนเงินทุนสำหรับพันธุ์กุ้ง และการตรวจโรคกุ้ง ทำให้มีวัตถุดิบป้อนโรงงานแปรรูปเพิ่มขึ้น

ธุรกิจมีปัจจัยเสี่ยงจาก 1) ทรัพยากรสัตว์น้ำธรรมชาติมีแนวโน้มลดลง จากภาวะโลกร้อนทำให้สภาพอากาศแปรปรวนกระทบต่อห่วงโซ่ปทานสัตว์น้ำ ประกอบกับหลายชาติออกมาตรการควบคุมเรือประมงต่างชาติที่เข้าไปทำประมงในน่านน้ำ เช่น จำกัดปริมาณการจับสัตว์น้ำ จึงมีผลให้ต้นทุนสัตว์น้ำทรงตัวในระดับสูง ผลักดันให้ราคาอาหารทะเลแปรรูปมีแนวโน้มสูงขึ้น 2) การส่งออกอาหารทะเลของไทยอาจเผชิญปัจจัยท้าทายหลายด้าน เช่น ความนิยมบริโภคอาหารทะเลสดตามกระแสรักสุขภาพ การเติบโตของการค้าภายในภูมิภาค (Intra-region Trade) ในกลุ่มประเทศยุโรปและอเมริกา และการที่สินค้าไทยไม่ได้สิทธิพิเศษ GSP ในตลาด EU ทำให้มีราคาแพงขึ้นเมื่อเทียบกับคู่แข่ง เป็นต้น และ 3) การแข่งขันด้านราคาที่รุนแรงขึ้นจากประเทศคู่แข่งโดยเฉพาะจีน อินเดีย และเวียดนาม ซึ่งมีความสามารถในการแข่งขันค่อนข้างสูง เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่าไทย

Figure 20: More opportunity for exports to developing countries especially in Asia Pacific

Source: World Bank, Trademap, compiled by Krungsri Research

Table 8: The Progress of Thailand to combating the EU's IUU Fishing

Highlights of Progress	Details
Legal framework and enforcement	- Determine a tract of sea in accordance with the Royal Ordinance on Fisheries 2015 and the Royal Ordinance on Fisheries 2018 (No. 2), enacted on June 29, 2017 - Provide control and surveillance measures for fishing vessels in both Thai waters and high seas, report to the Port-In and Port-Out (PIPO) Center - Install the vessel Monitoring System (VMS) and manage all piers
Fleet management	Determine an up-to-date vessel database called “Fishing Info” which provide actual number, vessel-type and fishing gear, the validity of their vessel registration and fishing license
Monitoring, Control and Surveillance (MCS) at port, at sea and at seafood processing establishments	- Set up the Fisheries Monitoring Center (FMC) - Set up the 32 Port-In and Port-Out (PIPO) Control Centers to improve the efficiency, restructure along with a restructuring and provide enough staff to support the number of vessels reported to the PIPO - Set up 19 Forward Inspection Points (FIPs) to support and assess operations - Install the Vessel Monitoring System (VMS)
Traceability and Catch Certificate Scheme	Developed a national traceability system for both marine catch from Thai-flagged vessels and imported fish and fishery products to ensure that their origin and movements (from vessels, landing and transport, entry into factories, processing and export) are accurately tracked, monitored and inspected
Regional Cooperation	- Establish cooperation with 3rd countries and Regional Fisheries Management Organizations (RFMOs) to ensure the traceability of imported fish and raw materials throughout the whole fisheries supply chain - Develop a Common ASEAN Fisheries Policy to strengthen ASEAN's collective efforts in achieving sustainable and responsible fisheries
Labor in the Fisheries Sector	- Amendment to the Emergency Decree on the Management of Foreign workers - Participate in parties relevant to labor in fisheries sector by 2018 such as C29, C188, ILO98

Source: Ministry of Foreign Affairs, Local Press, compiled by Krungsri Research

● **วิจัยกุ้งศรีประเมินมูลค่าส่งออกอาหารทะเลแปรรูปปี 2562-2564 จะเติบโตในอัตราเฉลี่ย 1-2% ต่อปี จาก 0.02% ในปี 2561 แบ่งเป็น**

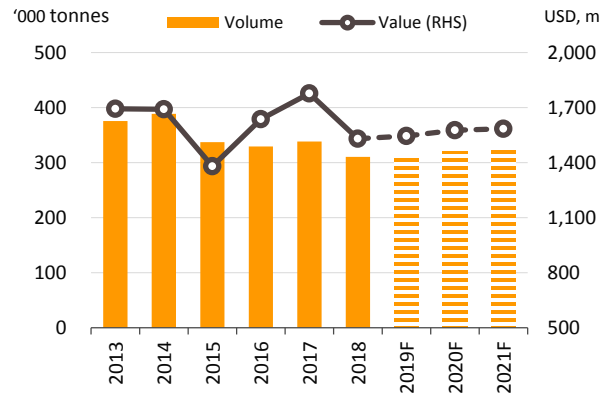
■ **อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง** คาดว่าจะเติบโตเฉลี่ย 1-2% ต่อปี ในเชิงปริมาณ และ 0.5-1% ต่อปีในเชิงมูลค่า (เทียบกับที่หดตัว 8.2% และ 13.9% ในปี 2561 ตามลำดับ) ผลจากความต้องการบริโภคในตลาดโลกที่เติบโตต่อเนื่อง โดยเฉพาะตลาดเกิดใหม่ ได้แก่ ตะวันออกกลาง แอฟริกา และละตินอเมริกา ประกอบกับปริมาณวัตถุดิบกุ้งทะเลที่ป้อนสู่โรงงานแปรรูป โดยเฉพาะกุ้งทะเลเพาะเลี้ยงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (กุ้งแช่เย็นแช่แข็งมีสัดส่วน 50% ของการส่งออกอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งทั้งหมด) อย่างไรก็ตาม ตลาดส่งออกอาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็งของไทยจะเติบโตไม่สูงมาก เนื่องจากประเทศคู่แข่งมีแนวโน้มขยายการผลิตเพื่อส่งออกอย่างต่อเนื่อง (อาทิ อินเดีย อินโดนีเซีย จีน และเวียดนาม) ผสมกับ ผู้ประกอบการรายใหญ่ของไทยขยายการลงทุนโดยตั้งโรงงานแปรรูปในต่างประเทศหลายแห่งเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน (ส่วนหนึ่งเป็นผลกระทบจาก IUU Fishing และ TIP Report ทำให้ทางการไทยเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบกรณีการจ้างแรงงานต่างด้าวในอุตสาหกรรมอาหารทะเลทั้งระบบ)

■ **อาหารทะเลกระป๋อง** จะเติบโตเฉลี่ยปีละ 1-3% ในเชิงปริมาณ (เทียบกับ 7.3% ในปี 2561) ขณะที่มูลค่าส่งออกจะขยายตัว 1-2% (เทียบกับ 10.7% ในปี 2561) โดยปลาหมึกกระป๋องจะได้ปัจจัยหนุนจากประชากรชนชั้นกลางในประเทศกำลังพัฒนาที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องและมีพฤติกรรมบริโภคอาหารสำเร็จรูปมากขึ้น ส่วนตลาดส่งออกในประเทศพัฒนาแล้วเริ่มมีข้อจำกัดอยู่บ้างจากกระแสความนิยมบริโภคอาหารทะเลสด ผู้ประกอบการไทยจึงมีแนวโน้มเร่งปรับกลยุทธ์ทั้งด้านผลิตภัณฑ์และการตลาด จากเดิมที่เน้นส่งออกปลาหมึกกระป๋องซึ่งเป็นอาหารที่นิยมบริโภคในชาติตะวันตก กระจายมาสู่อาหารทะเลกระป๋องประเภทอื่นๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและรสนิยมของผู้บริโภคในประเทศกำลังพัฒนามากขึ้น

■ **อาหารทะเลปรุงสุก/ปรุงรส** คาดว่าการส่งออกจะขยายตัวเฉลี่ย 1-2% ต่อปีในเชิงปริมาณและมูลค่า เทียบกับที่หดตัวต่อเนื่องในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ผลจากตลาดอาหารพร้อมรับประทานของโลกมีแนวโน้มเติบโตดีตามการเปลี่ยนแปลง Life Style ของผู้บริโภคที่นิยมบริโภคอาหารสำเร็จรูปหรือรับประทานอาหารนอกบ้านมากขึ้น อีกทั้งยังได้อานิสงส์จากการเติบโตต่อเนื่องของธุรกิจร้านอาหารและธุรกิจฟาสต์ฟู้ด รวมถึงผู้ประกอบการเร่งขยายช่องทางขายผ่านร้านค้าปลีกสมัยใหม่เพิ่มความสะดวกสบายในการเข้าถึงผู้บริโภค ส่วนตลาดปลากระป๋องมีแนวโน้มเติบโตเพียง 2-3% ในเชิงปริมาณและมูลค่า เนื่องจากมีแนวโน้มถูกทดแทนด้วยอาหารสำเร็จรูป/กึ่งสำเร็จรูปประเภทอื่นมากขึ้น

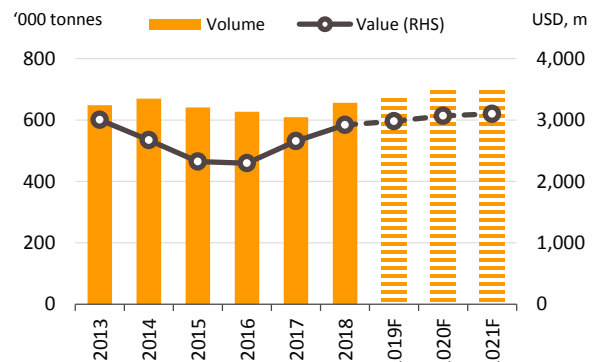
● **สำหรับตลาดอาหารทะเลแปรรูปในประเทศคาดว่าจะขยายตัวเฉลี่ย 1-2% ต่อปีในเชิงปริมาณ และ 0-1% ต่อปีในเชิงมูลค่า (เทียบกับ -9.3% และ -5.1% ในปี 2561 ตามลำดับ)** โดยเฉพาะอาหารทะเลแช่แข็งและปรุงสุก/ปรุงรสมีแนวโน้มเติบโตตาม Life Style ของผู้บริโภคที่นิยมบริโภคอาหารสำเร็จรูปหรือรับประทานอาหารนอกบ้านมากขึ้น อีกทั้งยังได้อานิสงส์จากการเติบโตต่อเนื่องของธุรกิจร้านอาหารและธุรกิจฟาสต์ฟู้ด รวมถึงผู้ประกอบการเร่งขยายช่องทางขายผ่านร้านค้าปลีกสมัยใหม่เพิ่มความสะดวกสบายในการเข้าถึงผู้บริโภค ส่วนตลาดปลากระป๋องมีแนวโน้มเติบโตเพียง 2-3% ในเชิงปริมาณและมูลค่า เนื่องจากมีแนวโน้มถูกทดแทนด้วยอาหารสำเร็จรูป/กึ่งสำเร็จรูปประเภทอื่นมากขึ้น

Figure 21: Forecast Thai Chilled & Frozen Seafood Exports

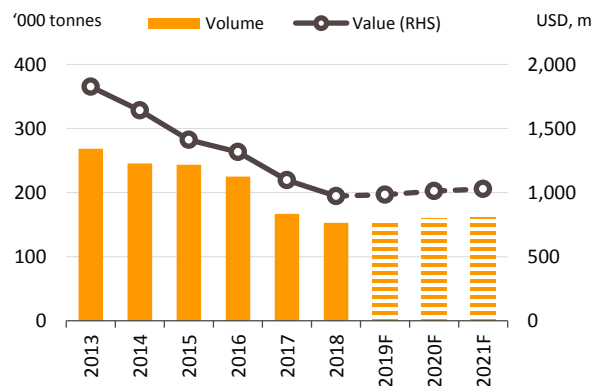
Source: Ministry of Commerce (MOC)

Figure 22: Forecast Thai Canned Seafood Exports

Source: Ministry of Commerce (MOC)

Figure 23: Forecast Thai Preserved Seafood Exports

Source: Ministry of Commerce (MOC)

▲ **มุมมองวิจัยกรุงศรี:** คาดว่าอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปของไทยในระยะ 1-3 ปีข้างหน้า (2562-2564) จะเติบโตตามความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม อัตราค่าไของธุรกิจยังถูกกดดันจากต้นทุนวัตถุดิบ (อัตราค่าจ้าง ราคาน้ำมัน รวมถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดจากนโยบายภาครัฐ โดยเฉพาะการแก้ปัญหา IUU) และราคาสัตว์น้ำที่ทรงตัวในระดับสูง ท่ามกลางการแข่งขันในตลาดโลกที่รุนแรงจากการขยายฐานการผลิตของประเทศคู่แข่ง ด้านธุรกิจสนับสนุนในห่วงโซ่การผลิตมีแนวโน้มชะลอตัวต่อเนื่องจากปัญหาเชิงโครงสร้างที่ยังต้องใช้เวลาในการปรับตัว

- **โรงงานอาหารแช่แข็งและแปรรูป:** คาดว่ารายรับจะขยายตัวตามความต้องการของตลาดส่งออกและตลาดในประเทศ แต่อัตรากำไรของธุรกิจอาจชะลอตัวบ้าง เนื่องจากเผชิญการแข่งขันรุนแรงในตลาดโลก และต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้น
- **โรงงานผลิตอาหารทะเลกระป๋อง:** คาดว่าความต้องการบริโภคที่เพิ่มขึ้นในประเทศกำลังพัฒนาจะหนุนรายรับของธุรกิจให้เติบโตต่อเนื่อง โดยเฉพาะปลาทูน่ากระป๋องซึ่งผู้ผลิตไทยมีศักยภาพในการทำตลาดสูง แต่การแข่งขันมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นและการใช้มาตรการกีดกันการค้ามากขึ้น อาจกระทบอัตราการทำกำไรของธุรกิจให้แคบลง โดยเฉพาะโรงงานผลิตอาหารทะเลกระป๋องที่เน้นใช้วัตถุดิบจากปลาซาร์ดีน ปลาแมคเคอเรล กุ้ง และหอย ซึ่งส่วนใหญ่เป็น SMEs
- **ฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ:** แม้สถานการณ์โรค EMS ในกุ้งจะคลี่คลาย และผลผลิตกุ้งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ธุรกิจยังเผชิญแรงกดดันจากปัญหาการแข่งขันสูง และผลผลิตกุ้งในตลาดโลกเพิ่มขึ้นมาก ทำให้ราคากุ้งปรับขึ้นได้ไม่มากหรืออาจตกต่ำในบางช่วง นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังต้องรับภาระต้นทุน เช่น ต้นทุนอาหารสัตว์ที่ปรับเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และต้นทุนปรับระบบฟาร์มเพื่อป้องกันการเกิดโรคระบาด เป็นต้น
- **ธุรกิจเรือประมงทั่วไป** (ไม่นับรวมกองเรือประมงที่จับสัตว์เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในกิจการของตนเอง): แม้ความต้องการสัตว์น้ำของโรงงานแปรรูปจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่คาดว่าส่วนใหญ่จะมาจากนำเข้า อีกทั้งธุรกิจเรือประมงส่วนใหญ่ไม่มีตลาดรองรับแน่นอน จึงมีความเสี่ยงด้านตลาด การดำเนินธุรกิจยังมีต้นทุนสูงขึ้นตามราคาน้ำมัน ปัญหาขาดแคลนแรงงาน และต้องลงทุนปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบ IUU Fishing จึงมีความเสี่ยงประสิทธิภาพขาดทุนต่อเนื่อง
- **คลังสินค้า (อาหารทะเล) แช่เย็นหรือแช่แข็ง:** คาดว่าความต้องการเก็บรักษาสัตว์น้ำจะเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล แต่การแข่งขันในธุรกิจมีความรุนแรงจากปัญหาพื้นที่รับฝากส่วนเกินที่มีอยู่มาก เนื่องจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลรายใหญ่มีการลงทุนคลังสินค้าเก็บรักษาสินค้าของตนเอง เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ตามมาตรฐาน/ข้อกำหนดของประเทศคู่ค้า ทำให้ผู้ประกอบการคลังสินค้าแช่เย็นแช่แข็งมีอำนาจต่อรองกับลูกค้าต่ำ และผลประกอบการยังคงมีแนวโน้มชะลอตัว

วิจัยกรุงศรี

ดร.สมประวิณ มันประเสริฐ

ผู้บริหารสายงานวิจัยและหัวหน้าทีมวิจัยเศรษฐกิจ

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

- ศรันต์ สุรินทร์สถาพร
- สุจิตต์ ชัยวิชญชาติ
- จุไรลักษณ์ พลศรี
- สร้อยสนธิ์ หล่อสุวรรณกุล
- สถิตย์ แดงสัต์ย์
- ลูกหิน วราโชติเศรษฐ์
- ธนาพร ศรีคล้าย

เศรษฐกิจอาเซียน (เศรษฐกิจโลก)
เศรษฐกิจอาเซียน (เศรษฐกิจไทย)
เศรษฐกิจอาเซียน (พยากรณ์ตัวเลขเศรษฐกิจ)
เศรษฐกิจอาเซียน (สปป.ลาว, เวียดนาม, อินโดนีเซีย)
เศรษฐกิจอาเซียน (กัมพูชา, เมียนมา, ฟิลิปปินส์)
เศรษฐกิจ
เศรษฐกิจ

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

- พรพรรณ โภคย์สุภัสตร์
- ธเนศ มหัทธนาลัย
- ดร.อมาตย์ มากนวล
- พูลสุข นิลกิจศรานนท์
- ปิยะนุช สถาพงศ์ภักดี
- นรินทร์ ต้นไพบูลย์
- พุทธชาติ ลุนคำ
- วรณา ยงพิศาลภพ
- พัชรา กลิ่นชวนชื่น
- ชัยวัช ไชวเจริญสุข

ผู้บริหารฝ่ายวิจัยอุตสาหกรรม
นักวิเคราะห์อาวุโส (Manufacturing, Steel)
นักวิเคราะห์อาวุโส (Construction, S-Curve)
นักวิเคราะห์อาวุโส (Healthcare, Modern Trade, ICT)
นักวิเคราะห์อาวุโส (Transportation & Logistics, Construction Materials)
นักวิเคราะห์อาวุโส (Power Generation, Biofuel, Chemical & Plastic Products)
นักวิเคราะห์ (Tourism Sectors, Industrial Estate)
นักวิเคราะห์ (Automobile, Electronics & Electrical Appliances, Food & Beverages)
นักวิเคราะห์ (Real Estate)
นักวิเคราะห์ (Agricultural Products)

ทีมพัฒนางานวิจัย

- ตลับลักษณ์ ธนดิษฐ์สุวรรณ
- รชฏ เลียงจันทร์
- อาภากร นพัตยาภรณ์
- ชุตติภา คลังจตุรเวทย์

นักวิเคราะห์อาวุโส (Financial Sectors)
นักวิเคราะห์ (Oil & Gas, Petrochemicals)
นักวิเคราะห์
นักวิเคราะห์

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

- สุรชนี สมประสงค์
- ธมณ เสริญสุขสกุล
- เชิดศักดิ์ ศรีชัยตัน
- วงศกร แก้วอุตัง

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย
เจ้าหน้าที่ระบบข้อมูลวิจัย

สนใจสมัครรับอีเมลได้ที่ krungsri.research@krungsri.com

คำสงวนสิทธิ์

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชนที่น่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตามวิจัยกรุงศรีมิอาจรับรองความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลดังกล่าวได้ ทั้งนี้ขอคิดเห็นที่ปรากฏเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ บมจ. ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และของสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงความเห็น หรือประมาณการต่างๆ โดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้า